

Den Blyga Ninjan

En barnbok om blyghet

Annette Peltonen

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det Sociala Området
Identifikationsnummer:	5305
Författare:	Annette Peltonen
Arbetets namn:	Den Blyga Ninjan – En barnbok om blyghet
Handledare (Arcada):	Carina Kiukas
Uppdragsgivare:	Stiftelsen Sedmigradsky
<p>Blyghet har alltid funnits och synen på blyghet är olika beroende på kultur. I arbetet har fokuset varit på ämnet som ett medfött temperamentsdrag. Syftet med detta arbete är att göra en barnbok om blyghet för barn. Som socionom kan man arbeta på daghem och där används böcker i olika verksamheter. Frågeställningarna är: Vad är blyghet och hur är det att vara ett blygt barn? När blir blyghet ett ”problem”? Vad kan man göra för att stöda blyga barn i vardagen? För att få svar på dessa frågor har böcker och forskningar om ämnet lästs för att stöda metoden som är produktutveckling. Socionomens verktyg är socialpedagogik och produktens teoretiska grund finns där. Arbetet betonar begrepp som: inklusion, delaktighet, blyghet samt sagors användning och konstruktion. Skapandet av produkten har skett traditionellt och digitalt. Barnboken kan ha många olika funktioner och alla kan läsa den oberoende egen bakgrund. Blyghet har inte frambringats som någonting som borde ”lösas” utan tanken är att vi alla är olika och vi borde respektera olikheter. Slutresultatet blev en färdig barnbok.</p>	
Nyckelord:	blyghet, barnbok, produktutveckling, socialpedagogik, inklusion, delaktighet, saga
Sidantal:	30
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social Services
Identification number:	5305
Author:	Annette Peltonen
Title:	The Shy Ninja – A children’s book about shyness
Supervisor (Arcada):	Carina Kiukas
Commissioned by:	Stiftelsen Sedmigradsky
<p>Shyness has always existed and the perception of shyness is different depending on the culture. In this thesis the focus is on shyness as a temperament trait. The purpose of this work is to do a children's book about shyness to children. As a social worker you can work in kindergartens where books are used in various activities. The questions are: What is shyness and how is it to be a shy child? When does shyness become a "problem"? What can you do to support shy children in everyday life? To answer these questions, books and research about the topic has been read to support the method that is product development. The social workers tools are social pedagogy and the product's theoretical foundation is based on that. The work emphasizes: inclusion, participation, shyness, children’s stories use and creation. The development of the product has been done traditionally and digitally. The children's book can have many different functions and everyone can read it no matter what background. This book does not bring up shyness as something that should be "solved". The thought is that we are all different and we should respect our differences. The result is a finished children’s book.</p>	
Keywords:	shyness, children’s book, product development, social pedagogy, inclusion, participation, story
Number of pages:	30
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Sosiaaliala
Tunnistenumero:	5305
Tekijä:	Annette Peltonen
Työn nimi:	Ujo Ninja – Lastenkirja ujoudesta
Työn ohjaaja (Arcada):	Carina Kiukas
Toimeksiantaja:	Stiftelsen Sedmigradsky
<p>Ujous on aina ollut olemassa ja käsitys ujoudesta voi olla erilainen kulttuurista riippuen. Tämä lopputyö on keskittynyt aiheeseen synnynnäisenä temperamentina. Tämän työn tarkoitus on tehdä lastenkirja ujoudesta. Sosionomi voi työskennellä päiväkodeissa ja kirjoja voi käyttää monessa eri toiminnassa. Kysymykset ovat: Mitä on ujous ja miten on olla ujo lapsi? Milloin ujous muuttuu "ongelmaksi"? Miten voit tukea ujoa lasta arkielämässä? Vastaukset näihin kysymyksiin, on tullut kirjoja ja tutkimuksia aiheesta lukemalla jotka samalla tukevat menetelmää eli tuotekehittämistä. Sosionomin työkalu on sosiaalipedagogiikka ja tuotteen teoreettinen perusta pohjautuu siihen. Lopputyö keskittyy inklusioon, osallistumiseen, ujouteen, satujen käyttöön ja luomiseen. Tuote on tehty perinteisesti ja digitaalisesti. Lastenkirjalla voi olla useita erilaisia toimintoja ja jokainen voi lukea sen taustasta riippumatta. Kirja ei tuo ujoutta esille asiana jolle pitäisi löytää "ratkaisu". Ajatus on, että olemme kaikki erilaisia ja meidän pitäisi kunnioittaa toistemme erilaisuuksia. Lopputulos on valmis lastenkirja.</p>	
Avainsanat:	ujous, lastenkirja, tuotekehitys, sosiaalipedagogiikka, inklusio, osallistuminen, satu
Sivumäärä:	30
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	

INNEHÅLL

1	Inledning.....	6
1.1	Bakgrund	7
1.2	Problemformulering och avgränsning	7
2	Tidigare forskning.....	8
2.1	Blyghet och språkutveckling	8
2.2	Dold blyghet.....	9
2.3	Blyghet, självkänsla och självförtroende	9
2.4	Sammanfattning	10
3	Teoretisk referensram	11
3.1	Blyghet som ett temperamentsdrag	11
3.2	Delaktighet.....	12
3.3	Inklusion	13
3.4	Sagens konstruktion och användning	14
4	Metod	15
4.1	Kvalitet och kontroll	23
4.2	Etiska aspekter och upphovsrätt.....	23
5	Diskussion	24
5.1	Processdiskussion	24
5.2	Produktdiskussion	26
5.3	Kritisk granskning	26
5.4	Arbetslivsrelevans och förslag till fortsatt forskning	27
	Källor.....	28
	Bilagor.....	30
	Bilaga 1. Kontaktuppgifter.....	30

1 INLEDNING

Som blivande socionom och barnträdgårdslärare är sagor ett bra verktyg när det kommer till barn. Genom sagor kan man bearbeta olika saker, lära sig nytt, utveckla fantasin och språket, ha roligt eller få en lugn stund. Boken kan fungera som en diskussionsgrund för olika utmaningar eller bidra till något helt nytt som t.ex. en konst stund på ett daghem. En del barn kommer ihåg sina favoritsagor enda till vuxenålder och då kan man titta på dem med nya ögon.

Figur 1. Vad en sagostund kan ge enligt Granberg (2006 s. 43)

Enligt Granberg (2006 s. 41-44) utvecklar barn fantasi, språket och abstrakt tänkande genom sagor. Sagor stöder både den intellektuella och emotionella utvecklingen. Genom att läsa sagor till barn kan de bearbeta och lära sig nya känslor. Småbarn tänker oftast ur jag-perspektiv och kan ha svårt att identifiera sig med bokens karaktärer, men sagan kan ändå leda till att barnet känner empati. Barn får också lära sig moral – vad är rätt och fel. Det är bra att komma ihåg att sagan skall fungera även som underhållning. Barn lär sig inte med tvång och därför skall sagostunden vara en rolig upplevelse.

I daghemsverksamhet är sagor vanliga. En gemensam sagostund bidrar till en starkare grupp-känsla. Barnen får öva sin koncentration genom att sitta och lyssna. Sagan kan även ha en

lugnande effekt, men samtidigt också bidra till diskussion. Om läsaren ger möjlighet till dialog under sagan kan man stärka barnets initiativförmåga och det igen leder till att barnets självförtroende kan öka. När barnet blir äldre kan hon t.ex. förstå sagan bättre och det kan stöda i eventuella framtida utmaningar. (Granberg, 2006 s. 44-45)

1.1 Bakgrund

Erfarenhet av ämnet och intresset samt hur det påverkar barn har länge funnits. Blyghet kan ses som ett ”problem” och ibland förstår människor inte riktigt vad det innebär att vara blyg. Det finns människor som tror att blyga barn inte finns nuförtiden. Med arbetet lyfts det fram att blyghet finns och det påverkar barns liv. Valet blev att göra en barnbok så att även barnen kan ha nytta av arbetet. Uppdragsgivaren är Stiftelsen Sedmigradsky.

Diskussioner om blyghet är en allmän trend. Utåtriktade barn som tar för sig och som är snabba på att ta kontakt med andra barn samt vuxna ses som positivt. Blyga barn oroar föräldrar och vuxna. De är rädda att barnet blir utanför och är osocialt. Det borde ses att det är okej att vara blyg, så länge man själv inte lider av det. Ständigt pratas det om att acceptera olikheter i vårt samhälle, då borde man acceptera blyghet också. Med denna barnbok lyfts blygheten fram som ett medfött temperamentsdrag och ger den mera synlighet.

1.2 Problemformulering och avgränsning

Fokusen i arbetet är blyghet som ett medfött temperamentsdrag, hur man kan stöda blyga barn och när blir blyghet ett ”problem”. Speciellt är fokusen på barnets blyghet och arbetet tar inte upp det som om det vore någonting som skall lösas. Arbetet skall endast frambringa utmaningar som blyga barn eventuellt kan ha med hjälp av en barnbok och öka medvetenhet samt förståelse över vad det kan innebära att vara blyg. Syftet med examensarbetet är att göra en barnbok som blyga barn kan relatera till.

Frågeställningarna i examensarbetet är:

1. Vad är blyghet och hur är det att vara ett blygt barn?
2. När blir blyghet ett ”problem”?

3. Vad kan man göra för att stöda blyga barn i vardagen?

Produkten är främst riktad till barn, men också till föräldrar och daghemspersonal. Förhoppningsvis blir barnboken tankeväckande och underhållande samt kan väcka diskussion bland barn och vuxna. Det kan vara enklare för barnen att få ämnet i form av en saga än att man direkt berättar om blyghet.

2 TIDIGARE FORSKNING

Fokusen är blyghet som ett temperamentsdrag, men att förstå olika aspekter med ämnet och få en bredare förståelse är väsentligt för att skapa produkten. Tidigare forskning söktes från databasen Academic Search Elite (EBSCO). Sökordet som användes var: ”shyness in children”. Dessa artiklar valdes för att se om det finns andra orsaker till blyghet än att det är ett temperamentsdrag. Speciellt när det kommer till blyghet, så finns det många antaganden som bevisats vara osanna med hjälp av forskning. Ämnet är mera komplext än vad de flesta tror.

2.1 Blyghet och språkutveckling

I artikeln: ”Talking Yourself Out of Being Shy: Shyness, Expressive Vocabulary, and Socioemotional Adjustment in Preschool.” (Coplan & Armer, 2005) undersökte de hur språk och blyga barn hänger ihop. Om det finns en koppling mellan språkutveckling och blyghet. Undersökningen har gjorts i Kanada.

Blyghet kopplades till asocialt beteende, utmaningar i språkutvecklingen och behov av mera stöd från läraren. De kom fram till att det inte finns en signifikant koppling. Resultaten visar att blyghet inte är kopplat till svaghet i språket utan det är frågan om återhållsamhet. Blyga barn pratade mindre i grupper som var främmande, men i bekanta grupper fanns det ingen skillnad mellan blyga och oblyga barn. Något som eventuellt påverkade undersökningen var att blyga barn blir påverkade av forskarna som var främmande. En främling kan skapa ångest och rädsla som påverkar hur barnet presterar. (Coplan & Armer 2005 s. 31)

2.2 Dold blyghet

I artikeln "Hidden Shyness in Children: Discrepancies Between Self-Perceptions and the Perceptions of Parents and Teachers" (Spooner & Evans, 2005) undersökte de dold blyghet och hur föräldrar samt lärare eventuellt inte upptäcker det. Barnen som har dold blyghet och som de vuxna kategoriserade som icke blyga upptäcktes ha dåligt självförtroende och sämre uppfattning om sin akademiska kompetens. Föräldrar och lärare har svårare att upptäcka barn som själv upplever sig som blyga. Om vuxna inte märker den dolda blygheten kan det eventuellt leda till negativa utmaningar i framtiden. Undersökningen har gjorts i U.S.A.

I forskningen kom det fram att barnens uppfattning om sin egen blyghet skilde sig från de vuxnas uppfattning. De vuxna ansåg ofta att barnet inte är blygt fastän barnet själv ansåg det. Dock två tredjedelar av föräldrarna klassade sitt barn som blygt och det stämde ihop med barnets syn på sig själv. Blyga föräldrar hade enklare att klassa sina barn som blyga, medan en lärare som hade t.ex. en klass med barn som största delen är utåtriktade hade svårare att se de blyga barnen. Det som också kom fram i forskningen var skillnaden mellan könen. Flickor ansåg sig vara mera blyga än pojkarna. Resultaten visade också att de dolda blyga barnen har sämre självförtroende än de som blev bekräftade som blyga. Det kan eventuellt bero på att barnets uppfattning om sig själv inte matchar föräldrarnas och lärarens vilket skapar en känsla av att inte vara lika accepterad och förstådd. (Spooner & Evans 2005 s. 454, 459-461)

2.3 Blyghet, självkänsla och självförtroende

I artikeln "Shyness in late childhood: relations with attributional styles and self-esteem" (Chan & Wong, 2011) undersökte de hur självförtroende, attributionsstil och blyghet relaterar till varandra. Forskningen gjordes i Kina och 326 barn deltog i undersökningen. De kom fram till att en positiv eller negativ attributionsstil påverkar både självförtroende och blyghet.

En negativ attributionsstil, vilket betyder att människan har en negativ självkänsla, skapar ångest i sociala situationer och i prestationssituationer. Barnet nervärderar sina förmågor

och tror inte på sig själv. Enligt Chan & Wong (2011 s. 217) skulle barnet med en negativ attributionsstil dra sig tillbaka och undvika sociala situationer och vara blygt. Desto mindre barnet är med i sociala situationer, desto större risk att barnet blir utanför och deltar inte p.g.a. brister i sociala färdigheter. Det kom även fram att barn med dåligt självförtroende kände sig blyga i sociala situationer. Om barnets självuppfattning är väldigt negativ väljer hon att inte säga något eller göra något p.g.a. rädslan av att göra bort sig. Genom att ge stöd och hjälpa barnet med att få en positiv attributionsstil kunde man lindra blygheten och öka självförtroendet.

Resultaten kommer från Kina och generaliserbarhet är inte möjligt när det kommer bl.a. till västerländsk kultur. Kulturen påverkar resultaten och olika länder skulle troligen ge olika resultat. Forskningen refererade inte heller till specifika sociala situationer. Det som forskningen inte tog upp var blyghet som ett temperamentsdrag vilket är fokuset i arbetet, artikeln valdes för att få en större förståelse gällande vad som kan leda till att man blir blyg om man inte varit det förut.

2.4 Sammanfattning

Blyghet är inte kopplat till språkutveckling fastän blyga barn är tystare med okända människor i närheten. Med familjen och nära vänner var de väldigt pratsamma och det fanns inga tecken på språksvårigheter. Detta kan vara ett vanligt missstolkande när det kommer till blyghet att barnet inte har lika stort vokabulär som andra barn.

När det kommer till dold blyghet vore det bra att föräldrarna och lärarna kunde få på något sätt större förståelse för det. De barn som är blyga och blir förnekade sin blyghet kände sig mindre accepterade. En förälder som inte vill eller kanske inte ser barnets blyghet gör att barnet känner sig missförstått. Om barnet kunde få bekräftelse för sin blyghet och känna att det är okej, skulle det eventuellt leda till ett bättre självförtroende och självkänsla.

Det är vanligt att blyghet kopplas ihop med dålig självkänsla och självförtroende. Det blyga barnet kan få höra att hon måste tro mera på sig själv eller vara modigare. I forsk-

ningen var fokuset mera på barnets självkänsla och självförtroende som kan leda till blyghet. I detta fall är det inte frågan om ett temperamentsdrag. Man kan inte säga att alla blyga barn har dåligt självförtroende eller självkänsla. Den här forskningen bevisade att dessa två faktorer kan leda till att man blir blyg, men att blyghet i sig självt inte leder automatiskt till det motsatta. Det är bra att veta vad grunden till blyghet är. Det är skillnad på om det är ett temperamentsdrag eller blyghet som uppstått av en negativ miljö eller händelse.

3 TEORETISK REFERENS RAM

Socialpedagogik är socionomens verktyg och många socionomer jobbar som barntädgårdslärare på daghem. Med hjälp av socialpedagogik kan socionomen se barnet som en individ och ta i beaktande individuella behov. Socionomen kan även stöda familjen vid olika sorters utmaningar. Socialpedagogik är grunden till arbetet. Dessa fyra begrepp bygger barnboken på: blyghet, delaktighet, inklusion och konstruktion samt användning av sagor. De har varit i bakhuvudet under hela processen.

3.1 Blyghet som ett temperamentsdrag

I detta arbete ligger fokus på blyghet som ett temperamentsdrag. För att kunna skapa en blyg karaktär och en produkt som grundar sig på temat blyghet behövs kunskap om ämnet. Enligt Keltikangas-Järvinen (2004 s. 260) och Gren Landell (2014 s. 25) är blyghet en obekväma känsla i sociala situationer speciellt med nya främmande människor. Blyghet är ett temperament, ett s.k. personlighetsdrag. En blyg människa kan ha svårt att uttrycka sina känslor för bl.a. människor som är nära fastän hon känner dem väl. Blyghet betyder inte att man är osocial eller man inte skulle vara intresserad av andra människor. Ett blygt barn kan eventuellt vilja vara med de andra barnen och leka, men vågar inte p.g.a. sin blyghet. Enligt Stein & Walker (2003 s. 13-15) finns det också olika grader av blyghet. Alla är inte lika blyga.

När en blyg människa träffar en främling kan blygheten vara en känsla av nervositet som leder till att hon inte säger något eller inte hittar ord för det hon vill säga. Det betyder inte att den blyga människan inte skulle vara intresserad av nya människor eller inte njuta av sällskapet. När den nya människan blir bekant försvinner oftast nervositeten. Det att man är blyg

utesluter inte sociala färdigheter. En blyg människa kan ha suveräna sociala färdigheter. (Keltikangas-Järvinen, 2010 s. 41-43)

Det finns blyga barn och vuxna. Blyghet är dock annorlunda beroende på ålder. Vuxna och barns blyghet är inte likadan. Det är också skillnad på om man blivit blyg p.g.a. en negativ miljö eller om det är ett medfött temperamentsdrag. Om man blivit blyg av att blivit utsatt av en negativ miljö är det egentligen frågan om brist på självförtroende och en negativ självkänsla i sociala situationer och inte om blyghet. (Keltikangas-Järvinen, 2004 s. 261)

Blyghet misstolkas ofta och folk kan tro att de är frågan om arrogans eller oartighet. Personer som är blyga kan även dölja sin blyghet genom att vara sarkastiska och kritiska vilket kan leda till att människor tycker att personen är känsloladdad. Blyghet ses oftast som negativt och positiva saker med blyghet glöms oftast bort som t.ex. empati. Blyghet leder inte automatiskt till sociala problem eller problembeteende. Människors okunskap om blyghet kan dock leda till att blyga människor blir utanför. (Keltikangas-Järvinen, 2004 s. 261)

3.2 Delaktighet

Delaktighet är ett centralt begrepp som används i socialpedagogiken. (Molin, 2004 s. 79) I detta arbete är det en del av sagan. Delaktighet kan ses på olika sätt. När det kommer till blyghet kan det eventuellt finnas en oro att ett blygt barn inte är delaktigt. Det kan endast individen själv veta. I skapandet av sagan var tanken att frambringa delaktighet och blyghet tillsammans. Huvudkaraktärens delaktighet kan diskuteras. Han vill vara delaktig i gruppen, men samtidigt känner han sig nöjd med att observera omgivningen utan att vara med de andra.

”Delaktighet bör – som tidigare hävdats – beskrivas som ett samspel mellan individen och dennes sociala och fysiska omgivning.” (Molin, 2004 s. 79)

Delaktighet är att vara med, att ta del av någonting. Enligt Molin (2004, s. 66, 74) kan man säga att individen ger och tar när det kommer till sociala tillfällen. Det innebär handlingar från individen själv och omgivningen. Delaktighet kan även vara en subjektiv

känsla. Då känner individen att hon är t.ex. med i en grupp fastän hon inte säger någonting. I detta fall ger individen ingenting, men tar åt sig. Hon är med i gruppen, fastän hon inte pratar.

Delaktighet innebär också att människan har makt över sitt liv och är autonom. Fastän man själv inte kan utföra en aktivitet betyder det inte att man inte kan vara med. Individen själv måste ha motivation och vilja att delta. Hon väljer själv vilken roll hon tar och hur hon vill medverka. Endast individen själv kan bedöma om hon känner sig delaktig. (Björck-Åkersson & Granlund, 2004 s. 36)

När det kommer till barn och delaktighet, så måste den vuxna kunna ta ett barnperspektiv för att kunna stöda delaktighet. Vuxna måste kunna se barnet som ett subjekt. Lyssna på vad barnet säger, se vad barnet gör och vill. Om vuxna har ett barnperspektiv, då stöder det barnets delaktighet och det ger även henne känslan av att bli förstörd. När barnet känner att hon blir sedd och hörd samt känner sig respekterad, ökar det barnets inflytande. Om den vuxna behandlar barnet som ett objekt, leder det till att barnet blir mera passivt och känner sig kontrollerat. (Pramling-Samuelsson & Sheridan, 2003 s. 71-72)

3.3 Inklusion

Inklusion är ett centralt begrepp inom socialpedagogiken. (Madsen, 2006 s. 172-173, 178-179) En del av sagans grund ligger i detta begrepp. En individ med blyghet kan eventuellt bli exkluderad p.g.a. de olika utmaningarna och känslorna blyghet skapar. Inklusion har många olika dimensioner. I detta arbete är tanken på att vara inkluderad i en kamratgrupp. I boken vill de andra inkludera huvudkaraktären i gruppen, men han vågar inte gå med p.g.a. sin blyghet.

Enligt Madsen (2006 s. 172-173, 178-179) är inklusion att vara delaktig t.ex. i en grupp eller samhället. Personen är med som en aktiv aktör. Motsatsen till inklusion är exklusion och det betyder att vara utanför. En exkluderad människa har inte möjligheten att delta och är inte del av t.ex. en grupp eller samhället. När individen är inkluderad i samhället, har hon en känsla av att ha en plats. En socialt inkluderad människa är del av ett nätverk eller en gemenskap.

Enligt Jönhill (2012 s. 39-40) är upplevelsen av exklusion en känsla av brist på tillhörighet. En människa kan känna sig både exkluderad och inkluderad p.g.a. att det finns t.ex. många olika grupper och omständigheter. Känslor av exklusion och inklusion är subjektiva.

Enligt Jönhill (2010 s. 27) är man sällan helt exkluderad eller inkluderad från samhället. Man kan vara exkluderad från eller inkluderad i olika grupper och organisationer. Man kan vara exkluderad t.ex. av en kamratgrupp, men samtidigt kan man vara inkluderad i familjen.

3.4 Sagans konstruktion och användning

För att skapa en saga bör man veta hur en saga är uppbyggd. Före produktens utveckling har det undersökts vad för slags barnböcker det finns, hur de är uppbyggda och hur de används. En tankekarta gjordes under praktiktiden. Den finns att se under rubriken: Metod - Figur 3. Enligt Granberg (2006 s. 24) skall en saga vara i balans med att vara tydlig och fantasifull. Sagan får inte vara skrämmande och barnet måste ha möjligheten att ta distans. Sagor har vanligen symbolik och något budskap.

Enligt Granberg (2006 s. 25-26) kan en saga betyda väldigt olika för alla. Hur man tolkar och ser på den är individuellt. Sagan kan uppfylla många olika funktioner t.ex. språk, moral, kultur och historia. Beroende på hur gamla barnen är, så ser de varierande saker. När man skapar en saga bör man tänka på barnvänligheten. Den får inte skapa rädsla eller otrygghet.

Sagans längd och språket börs ta i beaktande. Om den har för många svåra ord och detaljer kan det göra att barnet tappar koncentrationen och orkar inte lyssna. Sagan borde innehålla saker som är nära barnets verklighet, men fantasin behöver inte totalt uteslutas. Det finns många sagor som är s.k. ”vardagssagor” som behandlar barnens vardag. I sagorna brukar det även förekomma upprepning t.ex. i form av rim och ramsor. Det finns fyra minnesregler när det kommer till att göra en saga; presentation av huvudfiguren, dramatisk händelse/konflikt/problem, upplösning och ett lyckligt slut. (Granberg 2006 s. 26-27)

Det finns många olika sätt att använda sagor. Granlund (2006 s. 38-39) räknar upp minst fyra olika sätt; Högläsning, visuellt berättande, lek eller att barnet själv läser. Genom högläsning

kan man samtidigt skapa en dialog eller ha en ritstund. Barnen får berätta eller rita vad det händer i sagan. När det kommer till visuellt berättande använder man hjälpmedel att frambringa sagan t.ex. med dockor eller framträdande. Sagor kan även göras till en lek och vanligen är det improviserat. Vuxna och barn kan ta olika roller från boken och leka en lek tillsammans. Alltid behövs inte en vuxen, utan barnen kan titta i eller läsa böcker själva.

4 METOD

Metoden är produktutveckling. Enligt Vilkka & Airaksinen (2003, s. 9) kan en produkt vara t.ex. en portfolio, hemsida, bok, evenemang eller utställning. Det finns många olika sorters produkter. När man gör en produkt som ett examensarbete skall man dokumentera processen. Som en blivande socionom var valet att göra en barnbok för att ge något konkret åt barnen. Den kommer att vara till mest nytta för individen, men även för grupper. Sagor i barnens vardag är nyttiga verktyg till att behandla t.ex. känslor och utmaningar.

I dokumentationen skall framkomma vad, varför och hur man har skapat produkten. Man skall även skriva arbetsprocessen, resultatet och hur produkten lyckades. När man gör en produkt skapar man samtidigt ett skriftligt arbete. Det skriftliga arbetet är ett sätt för andra att förstå vad man har gjort och det kan ge möjligheter till nya idéer samt synpunkter. Man skall skriva ner noggrant sin process, så att alla som läser kan ta del av den. (Vilkka & Airaksinen, 2003 s. 26, 65-67)

Sagan har skapats enligt de fyra elementen Granberg (2006 s. 26-27) nämner; presentation av huvudfiguren, dramatisk händelse/konflikt/problem, upplösning och ett lyckligt slut. Uppreppning i texten finns också för att stärka meddelandet. Speciellt när det kommer till Ninjas känslor förekommer det mest.

Orsaken till varför huvudkaraktären är en Ninja är p.g.a. symboliken. Enligt Granberg (2006 s. 24) har många barnböcker symbolik. En Ninja gömmer sig och försöker att inte vara synlig för andra människor. Ett barn som är blygt kan ha samma tendenser när det kommer till nya människor. Enligt Keltikangas-Järvinen (2004 s. 260) är blyghet en oönskvärd känsla i sociala situationer speciellt med nya främmande människor. Ninja är inte blyg med sin mamma för att hon inte är främmande. Blyga barn är sig själva med människor de känner och är nära med. Mamman kanske inte vet eller märker att Ninja är blyg. Där tänktes

på forskningen om dold blyghet, hur bra det vore för mamman att veta eller förstå blyghet. Enligt Spooner & Evans (2005) kan dold blyghet leda till dåligt självförtroende p.g.a. att man inte känner sig lika accepterad eller förstådd. Det kan också vara svårt för en vuxen att upptäcka blygheten.

Ett blygt barn kan ofta bli en som observerar endast sin omgivning. Det blyga barnet kan dock vara nöjd med det och kan känna att hon inte behöver vara med lika mycket som de andra. Enligt Keltikangas-Järvinen (2004 s. 260) och Gren Landell (2014 s. 25) betyder blyghet inte att man är osocial eller man inte skulle vara intresserad av andra människor. Ninja sitter uppe i trädet varje dag, men följer med sin omgivning och vad de andra gör runtomkring honom. Enligt Molin (2004, s. 66, 74) och Björck-Åkersson & Granlund (2004 s. 36) kan delaktighet vara en subjektiv känsla och endast individen själv kan bestämma om hon känner sig delaktig. Ninja sitter i trädet varje dag, men känner att han har det bra.

Enligt Keltikangas-Järvinen (2010 s. 41-43) när en blyg människa träffar en främling kan blygheten vara en känsla av nervositet som leder till att hon inte säger någonting eller inte kommer på något att säga. I sagan när barnen kommer och frågar Ninja om han vill komma och leka väljer han att gömma sig. Den bilden visar hur ett blygt barn kan göra. Man vill eventuellt gömma sig. Många barn brukar gömma sig t.ex. bakom vuxna när de träffar nya främmande människor. I sagan gömmer sig Ninja i trädet.

Enligt Keltikangas-Järvinen (2010 s. 41-43, 260) betyder det inte att den blyga människan inte skulle vara intresserad av nya människor eller inte njuta av sällskapet. När Ninja tittar på när barnen leker får han känslan att han vill vara med. Ett blygt barn kan eventuellt vilja vara med de andra barnen och leka, men vågar inte p.g.a. sin blyghet.

När den nya människan blir bekant försvinner oftast nervositeten. I sagan tar det en ganska kort stund för Ninja att bli mindre blyg för Prinsessan p.g.a. att det är en saga. I verkligheten kan det ta längre, men hur länge det tar är individuellt. När Ninja träffar Prinsessan tvekar han först om han tänker gå ner från trädet. I den situationen kan han ha en väldig känslostorm, som t.ex. obekvämheter, rädsla och nervositet. Fastän Ninja är väldigt nervös kan han prata med Prinsessan. Blyghet utesluter inte sociala färdigheter. En blyg människa kan ha suveräna sociala färdigheter. (Keltikangas-Järvinen, 2010 s. 41-43)

Enligt Keltikangas-Järvinen (2004 s. 261) kan blyghet misstolkas ofta och folk kan tro att de är frågan om arrogans eller oartighet. Man glömmer bort saker som t.ex. empati. Många blyga barn kan vara empatiska. När Ninja får höra Prinsessans problem, vill han hjälpa till. Han rusar hem och hittar på en lösning. Den aspekten ville frambringas i sagan. Ninja är inte arrogant eller oartig, han är snäll och empatisk fastän han gömmer sig upp i trädet. Tysta människor kan dömas som arroganta eller oartiga.

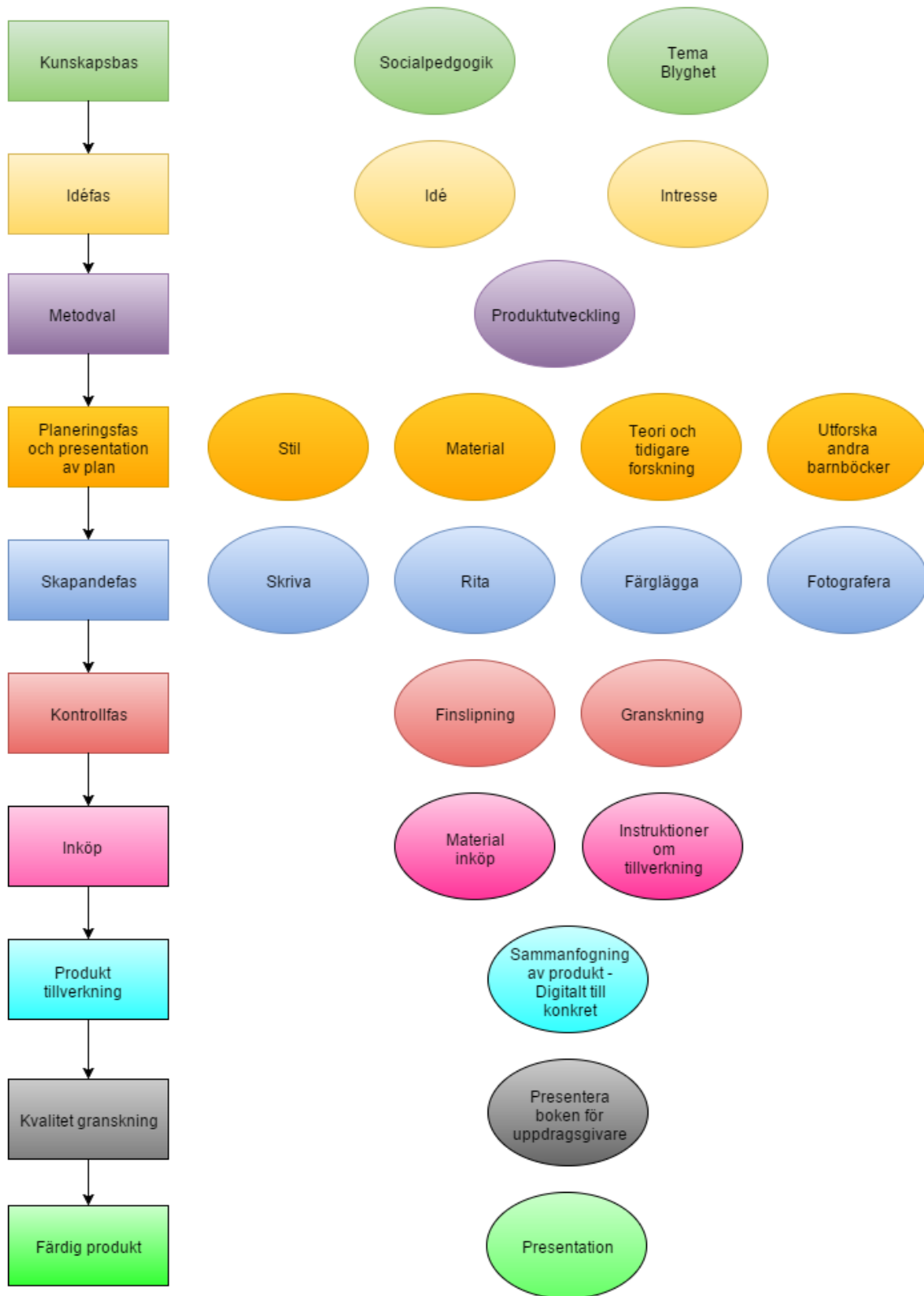
När Prinsessan vill gå och leka, vill hon också att Ninja kommer med. Här tänktes på inklusion. Enligt Madsen (2006 s. 172-173, 178-179) är inklusion att vara delaktig t.ex. i en grupp eller samhället. Man är med som en aktiv aktör. Prinsessan vill inkludera Ninja med i leken och i gruppen. Ninja blir förstås obekvämt och nervös p.g.a. sin blyghet. Enligt Jönhill (2010 s. 27) är känslor av exklusion och inklusion subjektiva. I sagan kan man inte säkert veta hur Ninja känner sig och så är det med alla människor. Man bör inte anta hur någon känner sig. Det kan vara att Ninja känner sig inkluderad fastän han tittar på när de andra barnen leker, men längtan att vara med kan vara en känsla av att vara utanför. Det är endast individen själv som kan säga hur hon känner sig.

Enligt Gren Landell (2014 s. 86) skall man stöda det blyga barnet då hon vill undvika obekväma situationer. Blyghet är individuellt och det kan vara svårt att veta vilka situationer skapar t.ex. ångest, nervositet eller rädsla. Enligt Keltikangas-Järvinen (2010 s. 43-44) när det kommer till blyga barn behöver barnet oftast stöd för att klara av sin första reaktion för den nya människan. I sagan är Skuttis kaninen orsaken till att Ninja kommer ner från trädet och med hjälp av honom så börjar han prata med Prinsessan. Skuttis kaninen är Ninjas trygghet. Prinsessan fick veta vad Ninjas utmaning är och fungerade som stöd i den nya situationen med att gå och leka med de andra barnen. Enligt Gren Landell (2014 s. 84-85) är det vanligt att t.ex. lärare parar ihop blyga barn med varandra p.g.a. att de har samma temperament. Det kan leda till en känsla av samhörighet och bli en bra kompisrelation, men samtidigt finns det en risk att de båda blir utsatta för mera utanförskap. Det är bra om det blyga barnet har flera kompisar med olika temperament som kan fungera som stöd i olika sociala situationer.

När sagans gjordes var tanken att inte frambringa blyghet som något som måste lösas. Beroende på i vilken kultur man lever i så ser man på blyghet på olika sätt. Enligt Gren

Landell (2014 s. 93) så är blyghet i österländska samhällen ett positivt personlighetsdrag, medan i västerländska kan det ses tvärtom. Sagan utspelar sig i Japansk miljö och orsaken till valet var delvis p.g.a. det skulle lyfta fram kulturskillnader. Det lyfter fram frågor som t.ex. behöver Ninja klättra ner från trädet och när är blyghet ett ”problem”? Beroende på vilken bakgrund man har, gör det att man ser på sagan med olika ögon och svarar på frågorna väldigt olika. Endast Ninja själv vet hur han känner sig. Jönhill (2012 s. 42-43) menar att inklusion är något som vanligen eftersträvas, men alla har individuella behov och vill eventuellt inte inkluderas i alla grupper. Som professionell är detta en tanke som bör kommas ihåg. En del individer kan välja själva att vara utanför.

Enligt Johansson & Karlsson (2013, s. 108) räcker det inte endast med en bra idé utan man måste kunna göra upp en plan över vad som skall göras när det kommer till produktutveckling. Vanligen beskriver man detta med hjälp av olika steg eller faser. Att göra upp ett diagram hjälper skaparen att bättre visualisera processen. Diagram har skapats med hjälp av www.draw.io. Vanligen börjar en produkt med att det finns ett behov. Stiftelsen Sedmigradsky är uppdragsgivare till detta arbete. De har inte uttryckt ett speciellt behov av en barnbok. De kommer att få en kopia boken. Även andra daghem är intresserade. Behovet och intresset av boken har kommit i efterhand.

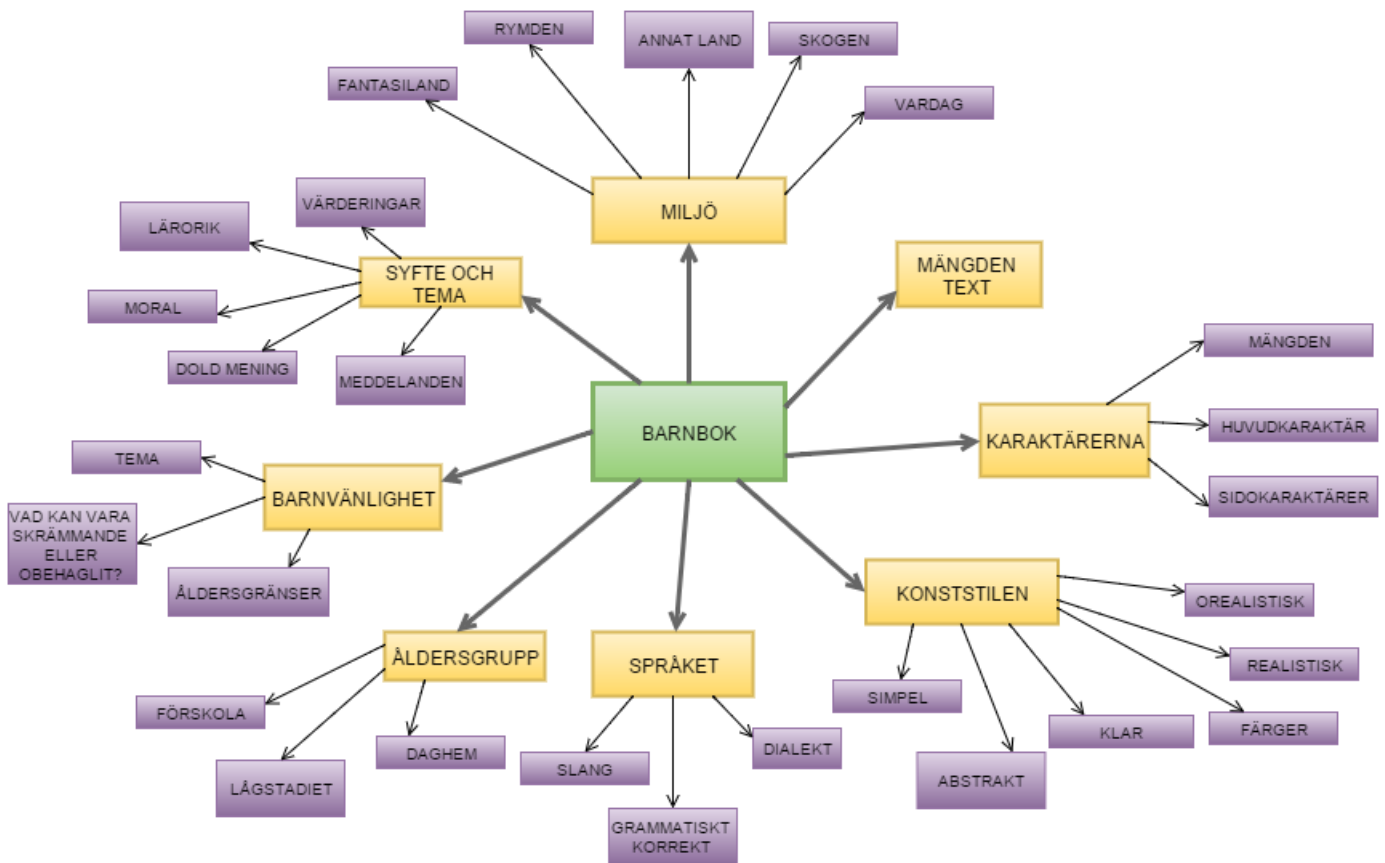

Figur 2. Min handlingsplan.

Arbetets handlingsplan gjordes före produktens tillverkning. Kunskapsbasen är grunden till hela boken och därifrån har vägen till produktutvecklingen börjat. Handlingsplanen har dock förändrats under utvecklingens gång. Enligt Vilka & Airaksinen (2003, s. 26-28) bör man ha en handlingsplan. Idéerna och syftet med arbetet skall vara noggrant planerat. Man skall kunna motivera varför man har valt att göra på ett visst sätt. Allting måste ha någon tanke bakom. I första hand är handlingsplanen ett verktyg för skaparen själv. I produktutveckling skall man även vara beredd på att det kan komma tilläggskostnader.

Enligt Johansson & Karlsson (2013, s. 108) är nästa idé fasen. Då kastar man fram olika idéer och försöker komma fram till vilken som är den bästa. Under idé fasen kan man t.ex. skissa karaktärer och skriva utdrag. Man kan skapa tankekartor och gå igenom material för att hitta inspiration. Vem som kommer att vara huvudkaraktären i barnboken och vad som kommer att hända i sagan var aspekter som tog tid.

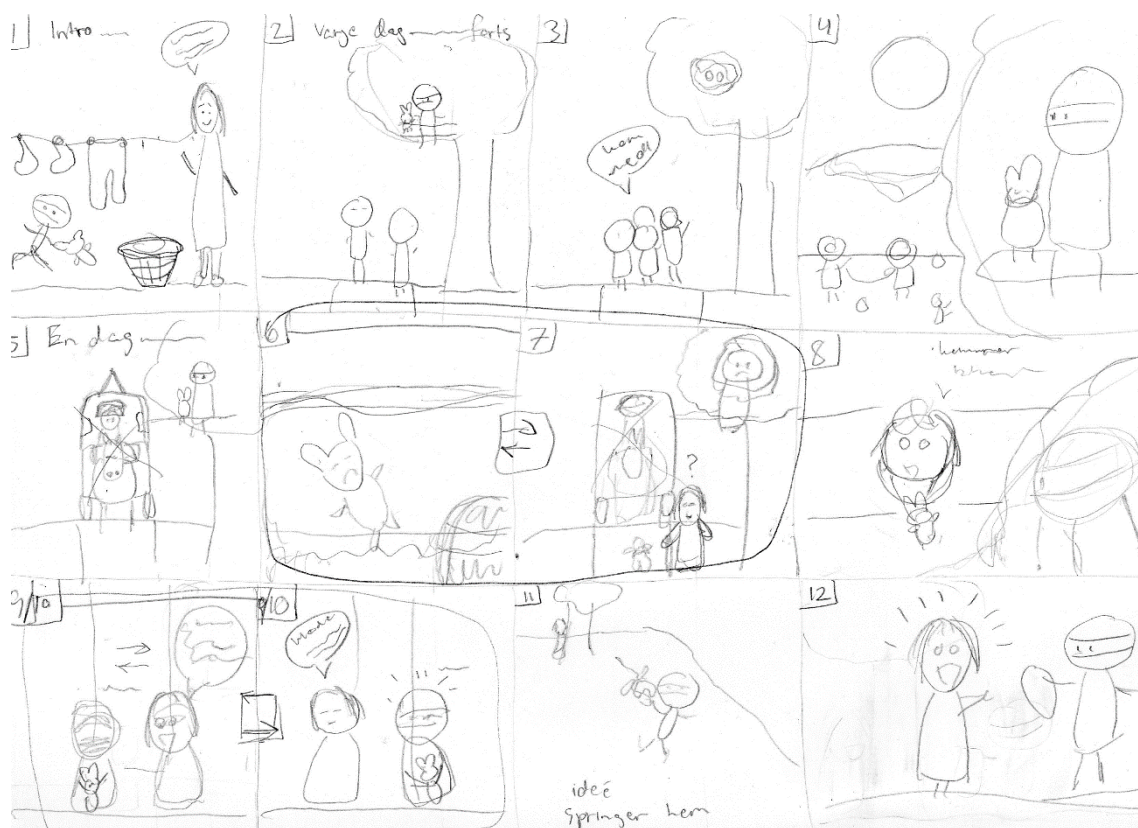
Enligt Johansson & Karlsson (2013, s. 109, 116) kan man genom att samla information om andra produkter hjälpa skaparen att göra olika designbeslut. Produkten skall ha ett syfte eller ett mål. Den skall kunna användas som ett verktyg till något. I början söktes barnböcker från barndomen och vad för sorts böcker de hade på praktikplatsen för att hitta inspiration och se vad som redan finns. Många inspirationskällor finns från olika erfarenheter och miljön runtomkring. Ett fokus var även att hitta barnböcker med temat blyghet. En bok som heter "Räddis – den lilla katten" handlar om en katt som inte vågar gå med och leka med någon p.g.a. att han är så rädd för alla. Kattens rädsla kan tolkas som blyghet.

Figur 3. Tankekarta över vad fokusen var på när utforskning av andra barnböcker pågick.

Enligt Johansson & Karlsson (2013, s. 117) om man skall skapa en produkt åt barn, så bör man ha kunskap om barn. Socialpedagogik är socionomens verktyg. Under studietiden har det varit flera kurser som handlar om barn och praktik på daghem har utförts. Under skapandet av sagan var delaktighet och inklusion de socialpedagogiska elementen. För att kunna göra en blyg karaktär har fördjupning i blyghet som ett temperamentsdrag gjorts. Olika utmaningar och känslor ett blygt barn kan ha är grunden till sagan.

I sagan finns två huvudkaraktärer och den utspelar sig i en japansk miljö. Första utkastet skrevs på programmet Notepad. Tanken var att satsa mera på bilderna i början och sedan sätta in texten. För att ha bättre koll på hur sagan utspelar sig gjordes en storyboard. Där planerades hur många sidor och hurdana bilder behövdes för att sagan skulle bli logiskt uppbyggd. "Onödiga" bilder togs bort och sagans längd togs i beaktande. Bilderna skall även vara i harmoni med texten. Storyboarden är en form av tankekarta som stöder skapandet.

Figur 4. Storyboard. Första steget till skapandet av sagan.

En resa till Japan gav en inblick av miljön, inspiration och idéer. Resan ledde till en ny idé. Fotografierna som togs i Japan blev bakgrunder i boken för att göra boken mera levande och färggrann. En utmaning var att bilderna inte skulle bli röriga och oklara.

Enligt Johansson & Karlsson (2013, s. 108) så är sista fasen då man funderar hur man kan skapa sin produkt. Detta kommer redan också under idé fasen, men man går djupare in på hur produkten kommer att förverkligas. Under idé fasen fanns det en oro över hur sagan blir från digitalt till en konkret bok.

Skisserna skannades in i datorn och linjerna blev svaga, så en del korrigerings utfördes. När man ritar för hand blir det ofta märken av att man har gummat och blyerts smutsfläckar. Färgläggningen skedde med hjälp av Photoshop CS5.1 och Bamboo pad. Bilderna gjordes i storleken A4 för att de är ett internationellt mått och många böcker är i den storleken. Färgläggningen gjordes på dator för att enklare kunna ändra på bilderna

och kunna massproducera boken om det skulle behövas. Om det skulle ske något åt boken, så finns det alltid en digital kopia.

För att få Japan fotografierna att passa in bättre användes ”Cutout” funktionen på Photoshop som gör att de ser ut som de vore ritade. Bilderna krymptes till storleken A3 för att få texten att rymmas bättre under bilderna. Sagan skrevs samtidigt då produktionen av bilderna skedde för att få dialogen mellan karaktärerna skulle vara mera smidig. Barnsagor får inte vara för långa eller för komplicerade. Den klara sagan skrevs ner i Word. Tryckningen av boken kommer att ske efter presentationen.

4.1 Kvalitet och kontroll

Enligt Johansson & Karlsson (2013, s. 111, 125) måste produkten utvärderas av användarna för att kunna se om produkten uppfyller sitt syfte. Man kan inte på förhand veta om man har en dålig eller bra produkt. När det kommer till barn kan man med hjälp av ”smileys” utvärdera en produkt t.ex. en glad, en neutral och en ledsen ”smiley”. Bilder kan vara tolkningsbara. Barnens humör påverkar också utvärderingen samt miljön och de vuxna som är närvarande.

Jag är medveten om att varje produkt skall ha en kvalitetskontroll, men den delen utelämnades p.g.a. tiden som skulle krävas för utföringen. Om boken är sagomässigt bra kan endast barnen och daghemspersonalen utvärdera. Boken kommer troligen att gå till flera olika daghem och det slutliga resultatet kommer eventuellt i framtiden.

4.2 Etiska aspekter och upphovsrätt

När det kommer till att göra ett examensarbete finns det s.k. regler man bör följa. Enligt Hirsjärvi et al. (2009 s. 21) bör examensarbetet vara generaliserbart och inte bestå endast av personliga åsikter. Alla bör kunna ta del av texten, den skall vara neutral och resultatet skall kunna granskas på ett kritiskt sätt. Förvrängning och försköning av resultat är inte acceptabelt.

Enligt Jacobsen (2007 s. 21, 26-27) måste processen skrivas öppet, klart och det måste komma fram tydligt vad man gjort och varför. Detta möjliggör att läsare kan ge kritik och

avgöra hur bra arbetet är. Arbetet får inte vara missledande eller bristfälligt. Det finns vanligen tre väsentliga saker man bör ta i beaktande: skydd av integritet och privatliv, informerat samtycke och att allting blir korrekt återgivet. Speciellt den sista punkten gäller när det kommer till produktutveckling. All litteratur, forskning och citat får inte förvrängas utan skall återges korrekt i rätt sammanhang. Enligt Vilkka & Airaksinen (2003 s. 78) måste man vara noggrann med att ingen form av plagiat uppstår i form av idéer eller tankar. Forskningsresultat och teorier skall ha en källa och de får inte vara förvrängda eller påhittade.

Enligt 1 kap. 1 § och 2 § i Upphovsrättslagen 404/1961 har Annette Peltonen upphovsrätten och barnboken får inte kopieras, säljas eller distribueras utan lov. Barnboken är ett konstnärligt litterärt verk. Barnboken får inte ändras på något som förändrar innehållet t.ex. genom översättning eller bearbetning. Upphovsrätten uppstår när man skapar verket. Enligt 49 kap. 1 § i Strafflagen 39/1889 döms en person som gjort upphovsrättsbrott till böter eller fängelse i högst två år.

Stiftelsen Sedmigradsky har rätten att använda en kopia av boken som jag personligen ger dem. Ifall andra vill ha en kopia av boken bör de kontakta Annette Peltonen. Kontaktuppgifter finns i Bilaga 1.

5 DISKUSSION

I detta kapitel kommer processen och produkten diskuteras, vad som var bra och dåligt under hela examensarbetsprocessen. Till slut görs en kritisk granskning över metodvalet och om arbetslivrelevansen samt förslag till fortsatt forskning.

5.1 Processdiskussion

Det tog en tid för mig att välja mitt ämne. I början hade jag funderat på att skriva om mobbning, men ändrade mig. Blyghet var enligt mig ett mindre berört ämne, så jag valde det istället. Det som stärkte mitt val var människor runtomkring mig som menade att det inte finns blyga människor mera. Jag anser att mitt metodval är bra gällande ämnet och mitt mål var att skapa något som barn kan ha nytta av. En kvalitativ studie skulle också

varit intressant, men skulle inte ha enligt mig varit etiskt rätt p.g.a. problematiken. Om min målgrupp hade varit vuxna, hade det varit annorlunda.

Forskningen i mitt arbete är inte det centrala för att det är frågan om produktutveckling. I andra slags arbeten är tyngden på forskningen större. Med artiklarna som jag hittade ville jag få större förståelse för blyghet som ett begrepp. Det var svårt att hitta forskningar på finska, men det fanns många böcker om ämnet. Därför är alla mina forskningar på engelska. Jag är medveten om att kulturen och andra aspekter påverkar på resultaten.

Att skapa en saga som har grunden i teori är inte enkelt. Jag var väldigt medveten under hela processen att jag inte får ta för stora hopp till endast det kreativa. Man måste balansera kreativitet och teori. Jag hade min teoretiska referensram hela tiden i bakhuvudet. Allting i sagan måste ha någon slags koppling till inklusion, delaktighet och blyghet. Blyghet är dock det övergripande begreppet. Jag fick noggrant fundera över händelseförloppen och vara försiktig med att hur jag frambringar blyghet. Jag hoppas att jag har lyckats med att göra en saga som barn tycker om och att de vuxna kan se problematiken.

Fastän man gör en plan och har olika faser då allting ska ske, så hände de ofta åt mig att jag kom på nya idéer under processen. Min idé fas tog aldrig slut. Under skapandet kom jag på bättre lösningar och valde att följa dem. Jag kände att ingenting är fastslått och under min produktutveckling kom det nya överraskningar i mitten av skapandet. En del saker hamnade jag dock bestämma att jag inte ändrar på t.ex. sagans händelseförlopp. Jag måste också ibland lämna saker och inte bli för noggrann. Om jag skulle ha mera tid skulle jag troligen sitta och gå igenom minsta lilla detalj på varje sida, men jag hamnade säga åt mig själv: ”Låt det vara, gå vidare.”

Jag har en lång bakgrund i att skapa och rita, men var en aning ringrostig när jag tog pennan i hand. Skapandet gick ganska smärtfritt. Det är ett väldigt praktiskt jobb, ibland kunde det kännas som om man skulle arbeta vid ett produktionsband. Jag hade en del problem med programmet Photoshop p.g.a. ovana. Någon som använt programmet betydligt mera än jag hade eventuellt gjort jobbet mycket snabbare. Allting var dock inte nytt för mig, så jag behövde inte börja helt från början.

Jag gjorde en processlogbok åt mig själv och en tidsplan i almanackan. Jag fann det bra att skriva ner precis allt jag gjort varje dag i korta meningar. Produktutveckling kräver att man kan organisera sitt arbete. Jag anser att jag klarade det bra, fastän processen tog längre än vad jag hade förväntat. Min resa till Japan och breddstudierna påverkade tidsplanen negativt. Jag hade inte tagit dem i beaktande för jag visste inte om dem när jag gjorde upp min plan. Enligt min åsikt bör man se till att man har mycket med tid när det kommer till produktutveckling och man får inte skjuta fram saker. Man vet aldrig om det kommer något annat oförväntat t.ex. att man blir sjuk.

5.2 Produktdiskussion

Jag känner att produkten blev lyckad på den tid som jag har haft att göra den. Titeln säger redan vad boken handlar om till en del. Jag känner att jag har frambringat blyghet väldigt bra och stämmer ihop med vad jag läst. Bilderna är klara och inte för komplicerade. Språket och längden på boken är enligt min åsikt också bra.

Jag tycker att man ser alla mina tre begrepp från teoretiska referensramen. Blyghet ser man dock bäst genom huvudkaraktärens olika känslor och beteende. Inklusion och exklusion kan vara subjektiva känslor, men frambringas i boken på ett bra sätt. Huvudkaraktären själv känner om han är exkluderad eller inkluderad. Delaktighet kan också vara en subjektiv känsla och man kan se det på många olika sätt, men jag tycker att i slutet kommer den bättre fram.

5.3 Kritisk granskning

Jag är medveten om att mina egna erfarenheter och åsikter om blyghet kan ha påverkat på arbetet. Egna känslor om ämnet påverkar oftast arbetet. Jag har gjort mitt bästa att frambringa blyghet som det beskrivs i forskning och böcker och undvikit att låta bl.a. egna erfarenheter och känslor ta övergreppet.

Boken är inte en lärobok och beskriver inte direkt blyghet, inklusion eller delaktighet. Bokens syfte är att lyfta fram blyghet och ge en möjlighet till diskussion. Hur bra min bok är kan jag inte veta. Jag vet inte hur den kommer att tas emot. När det kommer till

kreativa verk finns det alltid en risk för tolkning. Jag är medveten om att min bok kan vara tolkningsbar och människor kan se olika saker i den. Det kan även vara svårt att se problematiken. Jag kan inte påverka hur folk tolkar den, men jag har gjort mitt bästa att försöka få fram mitt ämne.

5.4 Arbetslivsrelevans och förslag till fortsatt forskning

På daghem läser man dagligen sagor. Det kan vara t.ex. under samlingen, vilostunden eller efter mellanmålet. Barnböcker behövs och de är ett ypperligt verktyg i olika pedagogiska verksamheter. Man kan stöda barnets språkutveckling, fantasi eller stöda bearbetning av utmaningar. Barnboken kan alla professionella som jobbar med barn använda. Hur man använder den får man dock själv välja. Som blivande socionom och barntädgårdslärare kommer jag att använda boken på min arbetsplats.

Mitt förslag till fortsatt forskning vore att undersöka hur barn ser på sagor och hur de förstår olika känslor samt temat i sagan. Det kunde t.ex. vara en kvalitativ studie var man läser olika sagor åt barn och intervjuar dem. Man kunde även göra en bok om hur man kan använda sagor i olika verksamheter. Ett annat förslag vore att skriva om hur man kan stöda blyga barn i vardagen samt olika metoder. I detta arbete kommer det inte direkt något svar på den frågan.

Ett tredje förslag vore att försöka kartlägga hur blyga vuxna känner sig samt hur de upplever olika sociala situationer med främmande människor. Hur eventuellt blyghet påverkar deras vardag, karriärval eller utbildningsval?

KÄLLOR

Björk - Åkersson, Eva & Granlund, Mats. 2004, Delaktighet – ett centralt begrepp i WHO:s klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF) I: Gustavsson, Anders. *Delaktighetens språk*. Lund: Studentlitteratur, 29-48 s.

Chan, S. M. & Wong, A.K.Y. 2011, Shyness in late childhood: relations with attributional styles and self-esteem, *Child: care, health and development*. Tidskriften utgiven av Blackwell Publishing Ltd, årgång. 39, nr 2, 213-219 s.

Coplan, Robert J. & Armer, Mandara. 2005, Talking Yourself Out of Being Shy: Shyness, Expressive Vocabulary, and Socioemotional Adjustment in Preschool, *Merrill-Palmer Quarterly*. Tidskriften utgiven av Wayne State University Press, årgång. 51, nr 1, 20-41 s.

Finlands författningssamling. *Strafflagen*. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1889/18890039001?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=strafflag> Hämtad 22.10.2015

Finlands författningssamling. *Upphovsrättslagen*. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1961/19610404?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=upphovsr%C3%A4tt> Hämtad 22.10.2015

Granberg, Ann. 2006, *Småbarns sagostund*. 2 uppl., Stockholm: Liber AB, 144 s.

Gren Landell, Malin. 2014, *Orolig och blyg i skolan – Att möta elever med vanliga och osynliga problem*. Stockholm: Natur & kultur, 207 s.

Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula. 2009, *Tutki ja kirjoita*. 15 uppl., Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy, 464 s.

Jacobsen, Dag Ingvar. 2007, *Förståelse, beskrivning och förklaring – introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*, Lund: Studentlitteratur, 316 s.

Johansson, Barbro & Karlsson, Mari Anne. 2013, *Att involvera barn i forskning och utveckling*. Lund: Studentlitteratur AB, 200 s.

Jönhill, Jan Inge. 2010, *Främlingen – den obekante andre som är både inkluderad och exkluderad - En studie ur ett historiskt sociologiskt och systemteoretiskt perspektiv*. Södertörns högskola, 29 s. Tillgänglig: <http://sh.diva-portal.org/smash/get/diva2:346303/FULLTEXT02.pdf> Hämtad: 27.11.2014

Jönhill, Jan Inge. 2012, *Inklusion och exklusion: – En distinktion som gör skillnad i det mångkulturella samhället*. Malmö: Liber AB, 216 s.

Keltikangas-Järvinen, Liisa. 2010, *Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot*. 2 uppl., Juva: WS Bookwell Oy, 263 s.

Keltikangas-Järvinen, Liisa. 2004, *Temperamentti – ihmisen yksilöllisyys*. Juva: WS Bookwell Oy, 319 s.

Madsen, Bent. 2006, *Socialpedagogik - Integration och inklusion i det moderna samhället*. Lund: Studentlitteratur, 301 s.

Molin, Martin. 2004, Delaktighet inom handikappområdet. I: Gustavsson Anders, *Delaktighetens språk*. Lund: Studentlitteratur, 237 s.

Pramling Samuelsson, Ingrid & Sheridan, Sonja. 2003, *Delaktighet som värdering och pedagogik*. Pedagogisk Forskning i Sverige, nr 12, s. 70-84. Tillgängligt: <http://www.ped.gu.se/pedfo/pdf-filer/pramsher.pdf> Hämtad 11.04.2015
Hämtad 11.04.2015

Spooner, Andrea L. & Evans, Mary Ann. 2005, Hidden shyness in Children: Discrepancies between self-perceptions and the perceptions of parents and teachers, *Merrill-Palmer Quarterly. Tidskriften utgiven av Wayne State University Press*, årgång. 51, nr 4, 437-466 s.

Stein, Murray B. & Walker, John R. 2003, *Våga besegra din rädsla – Om blyghet och andra sociala hämningar*. Uddevalla: Mediaprint AB, 223 s.

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina. 2003, *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 168 s.

BILAGOR

BILAGA 1. KONTAKTUPPGIFTER

Hej!

Är du intresserad av min barnbok?

Kontakta mig via:

blyganinjan@gmail.com

Tack för ditt intresse!